

Jitka Matuszková

Soupis památkově chráněných božích muk v okrese Břeclav

Podnět k soupisu božích muk na Břeclavsku a na Hodonínsku dal již v roce 1946 tehdejší osvětový inspektor V. Stratil, jeho snaha však vyšla naprázdno [STRATIL 1946, 49-51]. Vlídne přijetí soupisu památkově chráněných kapliček v břeclavském okrese [MATUSZKOVÁ 1995, 27-39] i zájem některých externích spolupracovníků našeho Památkového ústavu mě přiměly, abych pokračovala v soupisu alespoň těch drobných sakrálních staveb, které jsou evidovány v ústředním seznamu nemovitých kulturních památek. Snad tato práce přispěje k většímu zájmu o jejich historii, o jejich zachování a údržbu.

Tvaroslovím, chronologií, původem a symbolikou božích muk se zabýval A. B. Král [KRÁL 1970, 86-92]. Vymezil čtyři základní typy určené tvarem: 1) sloupová, která má ji svůj původ již ve středověku, a jak typové označení napovídá, sestávají ze sloupu a lucerny; 2) čtyřboká jsou tvoréna jediným pilířem a lucerna je vymezena římsami a prolamovena otvory nebo nikami, v krajině se objevují od 18. století; 3) trojboká boží muka mají trojúhelníkový půdorys a jsou charakteristická pro pozdní baroko; 4) atypická boží muka mohou mít mnohoúhelný půdorys, kuriózní vzhled nebo jsou součástí jiných staveb. Jednotlivé části božích muk popsal K. Janík, který se jejich opravami a restaurováním zabývá již dlouhá léta [JANÍK 1995, s. 244-252]. Jeho názvosloví se ovšem v jednom případě odlišuje od zavedené uměnovědné terminologie. Římsu, která odděluje dřík od lucerny, tedy římsu kordonovou nebo pásovou, označuje K. Janík jako římsu hlavní, třebaže tento termín se v odborné literatuře užívá pro římsu, která stavbu ukončuje v podstřeší a říká se jí také korunní, korunová, podstřešní, okapní nebo ukončující [BLAŽÍČEK 1962, 185; HEROUT 1978, 219]. Do širšího kulturního kontextu zařazují drobné sakrální stavby badatelé v oboru historických cest, poukazujíce na jejich kultovní i orientační význam v krajině [KVĚT 1996, 27-30].

Na území okresu Břeclav je památkově chráněno 50 božích muk, jejich skutečný počet v terénu však je asi dvojnásobný, vždyť jen v obci Perná je pět božích muk, z nichž jako památky jsou evidovány pouze dvě. Tento soupis tedy obsahuje jen chráněné památky. Je řazen abecedně podle lokalit, rejstříkové číslo, pod nímž je památka evidována v ústředním seznamu nemovitých kulturních památek, je uvedeno před názvem obce. Čísla negativů odkazují na fotoarchiv Památkového ústavu v Brně. Při identifikaci jednotlivých památek vycházím důsledně ze zápisu v ústředním seznamu nemovitých kulturních památek, jehož součástí je výpis z písemného operátu evidence nemovitosti s udáním čísla parceley a názvu trati. Tyto údaje poskytuji památkovým ústavům katastrální úřady (dříve Geodézie). Není však vyloučeno, že se názvy tratí mění, případně že se jejich lokální označení liší od úředního.

1138

BAVORY

parcela: 940

negativ: 14341, 91206

Ve svahu za hřbitovem stojí čtyřboká boží muka se široce skosenými nárožími. Nad subtilní prstencovou římsou jsou na nárožích konzolky nesoucí čtyřboké kládi, na němž spočívá vyložená profilovaná římsa kordonová. Lucerna nad ní je ze tří stran prolomena mělkými pravoúhlymi nikami. Na čelní straně půlkruhové završený plechový obraz Piety. Podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou stříšku s křížem ve vrcholu. Boží muka jsou přístupná několika schůdky. Z roku 1832, gotizující prvky, opravena 1991 Karlem Janíkem z Klentnice.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1154

BROD NAD DYJÍ

parcela: 1666/8

negativ: 14363

Na návrší nad obcí stojí čtyřboká boží muka s představěnou mladší kapličkou. Dřík je pod prstenecovou římsou zdoben vpadlými rámy se zalamovaným geometrickým dekorem s motivy perlovce. Lucerna mezi vyloženou římsou kordonovou a podstřešní římsou má na všech čtyřech stranách ryté vpadlé rámy se zaoblenými rohy a v nich kruhový reliéf s vegetabilním dekorem. Bohatě profilovaná vyložená podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Konec 18. století.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 367.

1157

BRUMOVICE

parcela: 104/1

negativ: 14369, 14370

Na okraji vsi stojí čtyřboká boží muka na čtvercové základně ukončené vyloženou římsou. Dřík je na dvou sousedních stranách prolomen hlubokými půlkruhově zaklenutými nikami s archivoltou a parapetní římsou. Podstřešní zubořezová římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s křížem ve vrcholu. Přelom 19. a 20. století.

Materiál: cihla natřená bílou a modrou barvou, střecha betonová.

1167

BŘECLAV STARÁ

parcela: 956 v trati Zadní čtvrtky, zanikla sloučením do honu JZD, parcela 945

negativ: 14749 - 50, 91221

Sloupová boží muka čtvercového půdorysu, s patkou. Hladký dřík je ukončen kordonovou římsou, která nese lucernu s trojúhelníkovým štítem. Na čelní straně je lucerna prolomena segmentově klenutou nikou, v níž je reliéf sv. Jiří. Lucerna je omítaná a stěny zdobeny lidovou nástěnnou malbou. Vyložená podstřešní římsa nese sedlovou stříšku s jednoramenným křížem ve vrcholu. Kolem železné ohrádky. Boží muka stojí na místě, kde blesk zabil šohaje, který měl před svatbou. Jeho frajířka pak chodila k božím mukám plakat a modlit se. Jiná verze praví, že byla postavena kolem r. 1734 na památku pacholka a děvečky, kteří zde byli zabiti bleskem, když se schovali před deštěm do mandele. Pro špatný stav byla stržena v roce 1942. Obnovena byla v roce 1949 na náklad pana Martina Chorváta, vymalována starobřeclavskou malérečkou paní Hüblovou a o svatodušní neděli 5. června 1949 slavnostně posvěcena. Původní boží muka stála opodál a vyznačovala trasu dobytčí cesty. Zůstal z nich jen základový kámen s letopočtem 1734.

Materiál: spárovaná cihla, lucerna omítaná, krytina bobrovka.

Literatura: 1) Naše pravda, Zlín, 9. 3. 1946. 2) J. Mikulič: Žňová tragedie starobřeclavská. Malovaný kraj 1, 1946, č. 1., s. 5 - 6. 3) V. Stratil: Proslulá Boží muka za Starou Břeclaví bude obnovena? Malovaný kraj 2, 1947, č. 7 - 8, s. 49 - 51. 4) Malovaný kraj 4, 1949, č. 7, s. 62 - foto paní Hüblová ze Staré B. maluje nově postavená boží muka. 5) Malovaný kraj 4, 1949, č. 7, s. 68. 6) V. Trávníček: Za Starou Břeclavou a ešce aj inde. Malovaný kraj 5, 1969, č. 10, s. 5 - 6. 7) J. Kropáč: Za Starou Břeclavou. Malovaný kraj 22, 1986, č. 3, s. 19. 8) R. Vermouzek: Dobytčí cesta. Jižní Morava 28, 1992, s. 63 a 66.

1180

BULHARY

parcela: 1313, trať Přední díly

negativ: 14389, 91226

U silnice do Lednice stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu s profilovanou patkou a prstencovou římsou dělící stavbičku na dvě poloviny. Ve spodní části všechny čtyři strany prolomeny segmentově zaklenutými nikami, v horní polovině pravoúhlé niky. Profilovaná podstřešní římsa nese nízkou jehlancovou stříšku završenou kovaným trojramenným křížem. Polovina 19. století, později barokní tvarosloví.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 379. B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha 1994, s. 321.

1208

DOLNÍ DUNAJOVICE

parcela: 7644/1

negativ: 14428, 90378

U silnice do Březí stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu s patkou, profilovanou prstenkovou římsou a lucernou prolomenou mělkými nikami. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Z roku 1795, v roce 1994 přemístěna 3 m od silnice a v témže roce opravena Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, krytina taška.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 393. K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1209

DOLNÍ DUNAJOVICE

parcela: 7864/1, trať U boží muky

negativ: 14427

Čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu se zahrnutou patkou, členěná profilovanou prstenkovou římsou a lucernou s dvěma nikami segmentově zaklenutými a dvěma pravoúhlými. Podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s tepaným trojramenným křížem ve vrcholu. Konec 18. století. Opravena v roce 1992 Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1221

DOLNÍ VĚSTONICE

parcela: st.137

negativ: 14439, 100738

Na konci obce směrem k Pavlovu stojí mezi domy č. 28 a 29 trojboká boží muka, k jejichž přední straně je přistavěna obdélná kaplička P. Marie. Nároží boží muky členěno pilastry s římsovou hlavicí a plochy dříku prolomeny velkou segmentově zaklenutou nikou. Podstřešní profilovaná římsa nese trojbokou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Polovina 18. století. V roce 1992 opravena Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1222

DOLNÍ VĚSTONICE

parcela: 1921/1

negativ: 14448, 26362 - 23365, 100739

Čtyřboká boží muka bez patky, členěna vyloženou prstencovou římsou a v lucerně nad ní mělkými pravoúhlými výklenky. Podstřešní římsa zbavená profilace nese čtyřbokou jehlancovou střechu završenou dvouramenným tepaným křížem. 18. století. Opravena Karlem Janíkem v roce 1992.

Materiál: kámen, cihla, omítka, beton.

Literatura: 1) B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha 1994, s. 402.

2) K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1244

DRNHOLEC

parcela: 6075 k.ú. Novosedly

negativ: 14459, 100748

Na rozcestí Novosedly - Drnholc - Brod nad Dyjí stojí čtyřboká boží muka. Sokl s rytými vpadlymi rámy se symetrickým geometrickým dekorem je ukončen profilovanou římsou. Dřík boží muky je členěn vpadlymi profilovanými pravoúhlými rámy a pravoúhlou stupňovitou výplní

v ploše vpadlin. Dřík je ukončen vyloženou profilovanou kordonovou římsou, na níž spočívá čtyřboká lucerna členěná vpadlými pravoúhlými rámy. Vyložená podstřešní římsa nese kamený trojlist kříže, který však v současnosti schází. První polovina 19. století.
Materiál: mušlový vápenec.

jejíž čelní strana prolomena hlubokou, segmentově zaklenutou nikou. Na bočních stranách mělké pravoúhlé niky. Podstřešní profilovaná římsa nese nízkou čtyřbokou jehlancovou střechu, v jejímž vrcholu je umístěn dvouramenný kříž. Konec 18. století. V roce 1981 byla poškozena neznámým vandalským řidičem a přes žádost PÚ ze dne 31. 3. 1983 nebyla opravena. Následně byla zcela odstraněna kvůli stavbě nové dálkové komunikace.

Materiál: kámen, cihla, omítka, pálená krytina.

1276

HUSTOPEČE

parcela: 4653 trat Nad úvozem

negativ: 15623, 84073

U silnice k Popicím v ulici Sv. Čecha stojí kamenná sloupová boží muka. Podstavec je čtvercového půdorysu, dřík je ve střední části osmiboký a v horní části přechází opět ve čtyřhran. Na čelní straně je dřík ozdoben plastickým erbem s reliéfem motyky a vinařského nože. Nad erbem rytí letopočet 1579. Na dřík dosedá čtyřboká podnož lucerny, zdobená průběžným rytmem nápisem: Jesus Nassar en Rex Judeoru. Za každým slovem stylizovaný geometrický květ. Ořímsovaná lucerna je otevřená ze tří stran hrotitými otvory s křížem ve vrcholu. V kapličce zbytky plechového obrázku Madony. Střecha ve tvaru komolého jehlanu nese ve vrcholu jednoramenný kovaný kříž. Na území okresu ojediněle dochovaný typ sloupových božích muk z období pozdní gotiky.
Materiál: kámen.

Literatura: 1) Vít. Houdek: Stručný soupis historických a uměleckých památek na Moravě, Časopis Matici moravské 24, 1900, s. 290. 2) L. Hosák: Hustopecký okres. Brno 1924, s. 48. 3) Husto-

1248

HLOHOVEC

parcela: 1395/8

negativ: 14466, 85634

U silnice do Valtic stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu. Dřík členěn v horní třetině prstencovou římsou a profilovanou kordonovou římsou, nad níž je lucerna otevřená ze dvou sousedních stran pravoúhlými otvory. V nice sousoší Piety a soška P. Marie. Zděnou stříšku tvoří pyramida s křížem ve vrcholu. Druhá polovina 18. stol. Materiál: kámen, cihla, omítka. Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 408. B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha 1994, s. 478.

1255

HORNÍ VĚSTONICE

parcela: 4989

negativ: 14577

U Spálené hospody na silnici do Mikulova při odbočce do Perné stávala čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu. Dřík členěn ve spodní části mělkými, segmentově zaklenutými nikami. Nad nimi kordonová profilovaná římsa odděluje lucernu,

pečsko. Domovopisný slovník. Hustopeče 1928, s. 240. B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha 1994, s. 573. 4) Břeclavsko - Brno 1969, s. 426

1277

HUSTOPEČE

parcela: 3486 v trati Novosady

negativ: 662

V polích východně od města stojí čtyřboká stavbička na čtvercové odstupňované základně. V polovině ji člení vyložená profilovaná římsa. Spodní část je prolomena mělkými nikami segmentově klenutými. Lucerna je členěna pravoúhlými vpadičnami. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Konec 17. století.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

1285

CHARVÁTSKÁ NOVÁ VES

parcela: 698

negativ: 14483, 91276

U silnice v zahradě domu č. 36 stojí čtyřboká boží muka. Mo-

hutná krychlová podnož nese dřík ukončený vyloženou římsou. Na ní spočívá čtyřboká lucerna, která je na čelní straně prolomena hlubokou pravoúhlou nikou se zaoblenými hranami. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu završenou dvouramenným křížem. Polovina 19. století. Při neodborné opravě nebyla dodržena původní profilace říms.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

1290

IVAN

parcela: 2059/3

negativ: 14489, 91279

Na okraji vsi jsou umístěna atypická boží muka obdélného půdorysu. Stojí na nízké základně, dřík je ve spodní části prolomen hlubokou segmentově klenutou nikou a nad ní obdobně sklenutou nikou větších rozměrů. Nad horní nikou probíhala úzká profilovaná kordonová římsa a podstřešní římsa, která nese segmentově klenutý štíť s valenou střechou a křížem ve vrcholu. Pozdně barokní boží muka neobvyklého architektonického pojetí pocházejí z konce 18. století. Při neodborné opravě byla odstraněna kordonová římsa a výrazně zjednodušena profilace podstřešní římsy.

Materiál: kámen, cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: A. Kratochvíl: Židlochovský okres, Brno 1910, s. 136.

1291

IVAN

parcela: 112/3

negativ: 14488, 100772

U silnice do Vranovic stojí čtyřboká boží muka na krychlové podnoži. Dřík je hladký, v horní čelní části je prolomen prosklenou pravoúhlou nikou, v níž je soška P. Marie. Podstřešní římsa ne-

se trojúhelníkový štit se sedlovou střechou, ukončenou tepaným křížem. Konec 19. století. Při opravách v sedmdesátých letech byla podnož obestavěna deskami a vápenná omítka nahrazena brizolitem.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

1301

KLENTNICE

parcela: 918/1

negativ: 14499, 11075

Čtyřboká boží muka stojí na rozcestí Klentnice - Perná - Pavlov. Dřík je členěn profilovanou prstencovou římsou a na čelní straně je umístěna kovová destička s německým textem psaným švabachem (v českém překladu): Před bleskem a nepohodou ochraňuj nás, Pan! Nad kordonovou profilovanou římsou je čtyřboká lucerna, která je na čelní straně prolomena segmentově zaklenutou mělkou nikou. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu, v jejímž vrcholu je umístěn kovový kříž. Byla postavena na památku tragické události, která se zde stala 6. 6. 1806. Toho dne zde byla zabita bleskem Kateřina Grechová (79 let), když se tudy vracela i se dvěma vnuky Františkem a Felixem z pole. Děti vyvázly jen s leknutím. Datovaná 1806. Opravena roku 1983 Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Břeclavsko - Brno 1969, s. 440. K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1307

KLOBOUKY U BRNA

parcela: 6727, trat U boží muky

negativ: 14509 - 10, 16387, 92808

Čtyřboká boží muka stojí na křížovatce u státní silnice do Hodonína. Půdorys čtvercový, dřík je členěn nárožními lesenami a v horní třetině vyloženou kordonovou římsou. Nad ní je čtyřboká lucerna, prolomená nikami zaklenutými konchou. Podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s křížem ve vrcholu. Konec 18. století. V roce 1975 byla z důvodu rekonstrukce silnice 51 přemístěna cca o 8 metrů.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

1330

KURDĚJOV

parcela: 144/5 v trati Padělky

negativ: 14480, 10905, 85635

U silnice do Hustopečí se týčí čtyřboká boží muka na čtvercové základně. Čelní strana dříku je členěna hlubší nikou půlkruhově zaklenutou. Dřík je ukončen ustupující římsou, na níž stojí lucerna členěná na všech stranách mělkými pravoúhlými nikami. Profilovaná podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s dvouramenným kovovým křížem ve vrcholu. Konec 18. století. Boží muka byla ve špatném stavu a hrozilo jím dokonce zboření vzhledem k těsné blízkosti silnice, ale po četných urgencích PÚ v Brně byla v roce 1982 opravena.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

1331

KURDĚJOV

parcela: 1/1

negativ: 14543, 92811

Trojboká boží muka stojí u silnice na okraji obce. Dřík je v horní třetině členěn vyloženou profilovanou římsou, na níž stojí trojboká lucerna, prolomená mělkými pravoúhlými nikami. Podstřešní profilovaná římsa nese trojbokou střechu završenou dvouramenným křížem. Typologicky nepříliš četná boží muka pocházejí z druhé poloviny 19. století. O jejich záchraně a opravě platí to, co bylo řečeno výše.

Materiál: kámen, cihla, omítka, pálená krytina.

1334

LADNÁ

parcela: 1164 v trati Čtvrtky

negativ: 15607, 91295, 113255

Čtyřboká boží muka stojí u nadjezdu poblíž železniční zastávky. Patka čtvercového půdorysu je několikrát odstupňovaná a ukončená soklovou římsou, dřík je členěn prstencovou římsou a vylozenou římsou kordonovou, na níž stojí čtyřboká lucerna, prolomená ze dvou stran mělkými půlkruhově zaklenutými nikami, v nichž je obrázek Krista a P. Marie. Pod nikami průběžná parapetní římsa. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s kovovým dvouramenným křížem ve vrcholu. Přelom 18. a 19. století.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

Literatura: B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha 1994, s. 285.

1564

MIKULOV

parcela: st. 1943

negativ: 14923, 14924, 88142

Čtyřboká boží muka stojí těsně za kapličkou na nároží Nádražní ulice. Sokl je členěn vpadlými pravoúhlými rámy s diamantovou výplní a soklovou římsou, dřík je zdoben tvarovanými rytými rámy, na čelní straně v rámci dnes již špatně čitelný německý text, který oznámuje, že boží muka nechal udělat mikulovský měšťan Gregorius Zuderei v roce 1681. Nad rámy prstencová římsa a vylozená kordonová římsa, která nese lucernu, členěnou mělkými půlkruhově zaklenutými nikami. Vylozená podstřešní římsa nese kamenný kříž. Tento typ kamenných božích muk se na Mikulovsku poměrně hojně vyskytuje, přesná datace i jméno donátora zvyšují jejich historickou hodnotu.

1565

MIKULOV

parcela: 3258

negativ: 11280, 14925, 88143

Za městem u silnice do Klentnice stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu. Podstavec je profilovaný, s vybraným nárožím stejně jako dřík. Vylozená kordonová římsa nese čtyřbokou lucernu, prolomenou na všech stranách nikami zaklenutými konchou. Profilovaná podstřešní římsa a čtyřboká jehlancová střecha dnes kapličku zavřuje. Dříve byl v jejím vrcholu dvouramenný kovaný kříž. Počátek 18. století. Dnes jsou ve velmi zanedbaném stavu, ale chystá se jejich oprava.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka.

1569

MILOVICE

parcela: na hranicích 1359/1 a 354/3, trať Velké díly

negativ: 14562, 91308

U silnice k Pavlovu stojí mohutná čtyřboká boží muka na čtvercovém půdorysu. Dřík je členěn lešenovým rámem, který přechází i přes prstencovou římsu. Dolní část dříku prolomena nikami zaklenutými konchou. Profilovaná kordonová a podstřešní římsa vymezují lucernu, která je na nárožích členěna pilastry s římsovou hlavicí a prolomena půlkruhově zaklenutými nikami. Čtyřboká jehlancová střecha nese ve vrcholu kříž. Pochází z roku 1692. V roce 1992 byla přemístěna 6 m od silnice a v roce 1993 opravena Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1575

MORKŮVKY

parcela: 147

negativ: 14565-6, 91310

U silnice k Boleradicím a u odbočky polní cesty do Němčiček stojí trojboká boží muka. Jsou umístěna na kruhové betonové desce ležící na kamenné podnoži kruhového půdorysu. Boží muka mají jednou odstupňovanou patku, dřík je na čelní straně členěn mělkou půlkruhově zaklenutou vpadlinou. Profilovaná kordonová římsa v horní třetině nese lucernu, která je ze všech stran prolomena pravoúhlými nikami. Podstřešní římsa a trojboká střecha s kovovým křížem stavbu zavřuje. Konec 18. století.

Materiál: kámen, cihla, omítka, pálená krytina.

1580

MUŠOV

parcela: 2553/1, trať Za tuchnou

negativ: 14576, 91397

U silnice do Brna na úpatí Burgstallu stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu na nízké čtvercové podnoži. V horní třetině dříku jemně profilovaná kordonová římsa nese lucernu, prolomenou na čelní straně hlubší nikou segmentově zaklenutou. Bohatě profilovaná podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Kolem r. 1800.

Materiál: cihla, omítka, střecha zděná.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 514.

1581

MUŠOV

parcela: 3115

negativ: 14575

U silnice do Horních Věstonic stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu. Dřík je v polovině členěn vyloženou kordonovou římsou a pod ní mělkými segmentově klenutými vpadičami. Lucerna je na čelní straně proložena hlubší segmentově klenutou nikou a na bočních stěnách mělkými pravoúhlými vpadičami. Podstřešní profilovaná římsa nese nízkou čtyřbokou jehlancovou střechu s kovaným dvouramenným křížem ve vrcholu. 18. století. Opravena Karlem Janíkem v r. 1992.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: B. Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska I. Praha 1994, s. 529. K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku. Jižní Morava 31/1995, s. 244-252.

1179

NEJDEK

parcela: 1793

negativ: 14388, 29217-8

Čtyřboká boží muka se soklem, stěny dříku jsou členěn pilastry s římsovou hlavicí, které nesou průběžné kladí vyložené kordonové římsy. Lucerna je ze tří stran otevřena pravoúhlými otvory. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu, v jejímž vrcholu je dvouramenný kříž s tepaným volutovým dekorem. 18. století. V roce 1985 provedeny drobné opravy.

Materiál: cihla, omítka, krytina taška.

1584

NEJDEK

parcela: 367 v trati Příčná pole

negativ: 14581

Kamenná boží muka s vyloženými římsami a lucernou prolomenou mělkými půlkruhově zaklenutými nikami. Stávala u hřbitova v zatačce silnice vedoucí z Bulhar do Lednice. Rozbitá.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 517.

1604

NOVOSEDLY

parcela: 6311

negativ: 14604

U silnice do Dobrého Pole stojí čtyřboká boží muka s patkou, v horní třetině s plastickým pásovým ornamentem a nad ním vyloženou profilovanou římsou nesoucí čtyřbokou lucernu. Ta je na čelní straně zdobena plastickým čtyřlistem v kruhovém medailonu a na boční stěnách rytou kartuší s třírádkovým nápisem, který je pro vysokou vrstvu omítky nečitelný. Podstřešní profilovaná římsa nese nízkou jehlancovou stříšku s jednoduchým křížem ve vrcholu. Boží muka pocházejí asi z poloviny 19. století a v jejich sousedství je studna.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

1605

NOVOSEDLY

parcela: 6299/1, trať Farma

negativ: 14603, 100780

Sloupová boží muka stojí u kravína. Podnož cihelná, profilovaná patka i soklová římsa, dřík členěn pravoúhlými vpadlými rámy. Vyložená kordonová římsa nese čtyřbokou lucernu, jejíž stěny jsou rovněž členěny vpadlými pravoúhlými rámy. Nad podstřešní profilovanou římsou zbytek konkávně ujmuté střechy. První poloviny 19. století.

Materiál: kámen.

7145

PERNÁ

parcela: 4187, trať Pravá klentnická

negativ: 96390

Čtyřboká boží muka. Na čtvercové podnoži hranolový sokl, na čelní straně zdobený rytým rámem s ujmutými rohy. V rámu vyroto: 1752/ GP. Podstavec ukončen profilovanou římsou, která

nese čtyřboký dřík s patkou a profilovanou prstencovou římsou. Všechny čtyři strany dříku zdobeny rytým rámem s ujmutými rohy. Lucerna je na čelní straně členěna mělkou nikou s reliéfem P. Marie s Ježulátkem. Podstřešní profilovaná římsa nese kamenný jetelový kříž. Datovaná 1752. Stejná boží muka se na katastru obce vyskytuje ještě v jednom provedení. Nutno vyrovnat, očistit a konzervovat, schází horní část jetebovitého kříže.

Materiál: mušlový vápenec.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1658

PODIVÍN

parcela: 1377

negativ: 14650, 20613 - 4, 90396

U silnice k Břeclavi stojí čtyřboká boží muka s patkou, vyloženou římsou kordonovou a lucernou, která je na čelní straně prolomena uzavíratelnou pravoúhlou nikou, v níž bývala soška P. Marie. Boční strany lucerny členěny segmentově klenutými vpadlinami. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Datována rokem 1851. Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Rostislav Vermouzek: Dobytčí cesta. Jižní Morava 28, 1992, s. 64.

1672

POHOŘELICE

parcela: 1636

negativ: 14689, 88157

Trojboká boží muka stojí na Brněnské ul. proti domu č. 178. Jsou členěna soklem, nárožními pilastry s římsou hlavicí, prstencovou římsou a profilovanou podstřešní římsou, která nese trojbokou střechu. Plocha mezi pilastery je prolomena pravoúhlými nikami, v nichž jsou obrázky svatých. Na střeše zasklený plechový nástavec půlkruhově završený, se sochou P. Marie uvnitř. Barokní boží muka pochází z konce 18. století, nástavec z 20. století.

Materiál: cihla, omítka, keramická krytina.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 567.

1673

POHOŘELICE

parcela: 1606

negativ: 10966, 90403

Na levém břehu Jihlavy „Ve vrbách“ stojí čtyřboká boží muka s masivní podnoží a soklem. Dřík je členěn jednoduchou kordonovou římsou a na čelní straně pravoúhlou uzavíratelnou nikou. Lucerna je na čelní straně prolomena rovněž pravoúhlou nikou. Profilovaná podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Konec 18. století.

Materiál: cihla, omítka, krytina bobrovka

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 567.

1674

POHOŘELICE

parcela: 152

negativ: 14926 - 7, 88158

Na křížovatce Mikulov - Znojmo - Brno stojí čtyřboká boží muka členěná nárožními lesenami a pravoúhlými nikami, nad nimiž probíhá zalamovaná kordonová římsa. Podstřešní profilovaná římsa nese jehlancovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Konec 18. století. Při pozdějších úpravách zjednodušeno členění kordonové římsy a prolomeny boční niky, zasahující do římsy.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 567.

1689

POUZDŘANY

parcela: 1588/3 (1993) Za hřbitovem

negativ: 14728, 91363

Trojboká boží muka se skosenými nárožími stojí u silnice do Strachotína. Jsou členěna soklem, v horní třetině segmentově zaklenutými nikami a podstřešní profilovanou římsou, která nese valenou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Přelom 18. a 19. století.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: Břeclavsko. Brno 1969, s. 580.

1703

PŘÍTLUKY

parcela: 1816 U kapličky

negativ: 14707, 90411

U cesty k Novým Mlýnům stojí trojboká boží muka na nároží zaoblená polosloupy s římsou hlavicí. Dřík členěn mělkými nikami ukončenými lunetou, v níž je pískovcový reliéf Kristovy hlavy a kříže. Profilovaná kordonová římsa nese nízkou nečleněnou lucernu. Fabionová podstřešní římsa nese trojbokou střechu s kovaným jednoramenným křížem ve vrcholu. Historizující stavba z druhé poloviny 19. století. Opravena Karlem Janíkem v roce 1992.

Materiál: cihla, omítka, pískovec, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1704

PŘÍTLUKY

parcela: 926 Pod studánkou

negativ: 14709, 90412

U silnice do Rakvic stojí čtyřboká boží muka na čtvercové základně. Dřík je členěn ve spodní polovině mělkými pravoúhlými nikami se zbytky nástenné malby a prstencovou římsou, v horní třetině vyloženou kordonovou římsou a lucernou prolomenou segmentově zaklenutými nikami. Profilovaná římsa podstřešní nese jehlancovou střechu. Na čelní straně prstencová římsa odsekána a místo ní vsazena obdélná deska s nápisem: Zde na tomto místě dne 27. června 1964/ opustil své rodiče, přátele,/ děvčata a chlapce při tragické nehodě/ nás jediný syn/ JAROSLAV HANÁČEK/ ve věku 20 let/ Vzpomínka na Tebe věčně živá. Přelom 18. - 19. století. Opravena Karlem Janíkem 1992.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: 1) R. Vermouzek: Dobytčí cesta. Jižní Morava 28, 1992, s. 64. 2) K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1705

PŘÍTLUKY

parcela: 45/5

negativ: 14708, 90413

Na konci obce směrem k Rakvicím stojí čtyřboká boží muka čtvercového půdorysu. Částečně zasypána návozem. Dřík je členěn profilovanou prstencovou římsou a lucerna prolomena nikami segmentově klenutými. Profilovaná podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu. Přelom 18. a 19. století. Opravena roku 1992 Karlem Janíkem.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina.

Literatura: K. Janík: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.

1733

STRACHOTÍN

parcela: 200 trať U silnice

negativ: 14788

U odbočky do Popic stojí čtyřboká boží muka na čtvercové základně. Dřík je na čelní straně prolomen hlubší segmentově klenutou nikou s vystupujícím plochým parapetem. V nice kruhový reliéf s hlavou Krista. Fabionová kordonová římsa nese čtyřbokou lucernu, která je na každé straně prolomena půlkruhově klenutou nikou s mřížovanými dvířky. Fabionová římsa hlavní nese jehlancovou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Počátek 19. století.

Materiál: cihla, omítka, pálená krytina zalitá asfaltem.

1737

TVRDONICE

parcela: 3058/1

negativ: 14219, 91384, 1113378 - 81

Na křížovatce cest u kostela směrem k Týnci stojí trojboká boží muka na odstupňované základně. V polovině členěna vyloženou římsou, ve spodní části dříku mělké pravoúhlé niky, v horní polovině hlubší niky s ujmoutými horními rohy. Korunní profilovaná římsa nese střechu trojbohého stanu, v jejímž vrcholu je dvouramenný kříž. Cihlová barokní stavbička je omítnuta, zdobena modrou podrovnávkou a lidovou nástennou malbou. V horních nikách jsou olejové malby na plechu - Pieta, sv. Florián a sv. Vendelín. Boží muka r. 1760 na vlastní náklady postavili tvrdonickí obyvatelé přezívší morovou nákužu. Pravidelně je opravuje paní Anna Darmovzalová.

Materiál: cihla, omítka, krytina keramická.

Literatura: 1) J. Matuszková: Sv. Vendelín a jeho místo v lidové tradici. Světci v lidové tradici. Sborník příspěvků z konference karpatologické komise pro lidové obyčeje MKKK konané v Uherském Hradišti v roce 1995. (Red. L. Tarcalová) Uherské Hradiště 1995, s. 257. 2) Táz: Sv. Vendelín, jeho místo v lidové tradici a soupis památkově chráněných vyobrazení světce v okrese Břeclav. Region 95, 1996, s. 49 - 50.

1744

UHERČICE

parcela: 1084/1

negativ: 14793 - 5, 91389

U silnice k Starovicím stojí čtyřboká boží muka na čtvercové základně. Dřík je členěn patkou, stěny zrcadlovými rámy s plastickým rostlinným dekorem na bočních stranách a s rytými nápisy na přední a zadní straně. Nad rámy prstencová římsa, nad ní vyložená profilovaná římsa kordonová, nesoucí čtyřbokou lucernu otevřenou ze dvou stran pravoúhlým výklenkem. Podstřešní římsa nese nízkou jehlancovou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Nápis na přední straně dříku:

ZU EHREN/ DER ALERHEI/ LIGSTEN DREI/ FALTIGKEIT/ VND DER HEILI/ GEN IVNGRAV/ MARIA HAT DER/ EHRN VESTE/ HER MARTIN/ WIEBAUER/ BVRGER

VND FL/ EISCHACKER/ ZV FELDSBVRG/ SAMBT SEINER/ LIEBEN HAVS/ FRAVEN MARIA/ EH-

NEN VND TEN/ CH.O.N. ZVR. Na zadní straně:

EWIGEN/ GEDACHDNIS/ DISES/ CREIZES/ SET-

ZEN/ LASSEN/ ANNO/ 1672.

Materiál: cihla, omítka, střecha zděná.

Literatura: L. Hosák: Hustopecký okres, Brno 1924, s. 187.

1781

VALTICE

parcela: 2838/1

negativ: 11020, 14804, 85658 - 9

U silnice k Sedlci stojí čtyřboká boží muka na čtvercové základně s plastickými psaníčky, dřík je členěn patkou, stěny zrcadlovými rámy s plastickým rostlinným dekorem na bočních stranách a s rytými nápisy na přední a zadní straně. Nad rámy prstencová římsa, nad ní vyložená profilovaná římsa kordonová, nesoucí čtyřbokou lucernu otevřenou ze dvou stran pravoúhlým výklenkem. Podstřešní římsa nese nízkou jehlancovou střechu s jednoramenným křížem ve vrcholu. Nápis na přední straně dříku:

ZU EHREN/ DER ALERHEI/ LIGSTEN DREI/ FALTIGKEIT/ VND DER HEILI/ GEN IVNGRAV/ MARIA HAT DER/ EHRN VESTE/ HER MARTIN/ WIEBAUER/ BVRGER

VND FL/ EISCHACKER/ ZV FELDSBVRG/ SAMBT SEINER/ LIEBEN HAVS/ FRAVEN MARIA/ EH-

NEN VND TEN/ CH.O.N. ZVR. Na zadní straně:

EWIGEN/ GEDACHDNIS/ DISES/ CREIZES/ SET-

ZEN/ LASSEN/ ANNO/ 1672.

Datovaná rokem 1672. V roce 1996 opravena Františkem Pavúčkem. Zvažuje se její přemístění na bezpečnější místo.

Materiál: kámen, krytina pálená.

V Podivínské ulici u domu č. 512 (u Ficového) stávala kompozičně cenná, pozdně barokní čtyřboká boží muka, která byla zbořena při auto havárii v roce 1982. Přípisem MK ČR čj. 4548/95 ze dne 31. 7. 1995 zrušeno prohlášení památky.

1819

VRANOVICE

parcela: 2564/1

negativ: 14844, 90443

U železničního přejezdu stojí čtyřboká boží muka na mohutném bosovaném soklu s ujmutými rohy. Dřík je členěn ujmutými rohy a na čelní straně prolomen hlubší půlkruhové klenutou nikou uzavřenou prosklenými dvířky, v níž je sousoší Piety. Pod nikou mramorová destička s nápisem: „Jednou také tělo tvé,/ přinesou sem bezduché./ Přátelé se pomodlí za duši spasení/ v slzách té položí v komůrku pod zemí/ Pamatuji: toť i úděl Tvůj!“ Fabionová podstřešní římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s tepánym dvouramenným křížem ve vrcholu. Polovina 19. století.

Materiál: kámen, cihla, omítka, pálená krytina.
Literatura: 1) A. Kratochvíl: Židlochovský okres, Brno 1910, s. 340. Hustopečsko. Domovopisný slovník. Hustopeče 1928, s. 324-325. 2) H. Hrozinek - J. Drápal: Vranovice, 1961, nestr.

1822

VRBICE

parcela: 933

negativ: 14847, 91406

U kaple sv. Anny stojí osmiboká boží muka s čtyřhrannou lucernou, prolomenou hrotitě zaklenutými nikami. Podstřešní římsa nese komolou stanovou střechu s dvouramenným křížem ve vrcholu. Historizující z druhé poloviny 19. století.

Materiál: cihla, omítka, střecha zděná.

LITERATURA:

- BLAŽÍČEK, O. J.: Slovník památkové péče. Terminologie - morfologie - organizace. Praha 1962.
HEROUT, J.: Slabikář návštěvníků památek. Praha 1978.
JANÍK, K.: Boží muka a kapličky na Břeclavsku a Mikulovsku. Jižní Morava 31, 1995, s. 244 - 252.
KRÁL, A. B.: Boží muka v jižní části brněnského okresu. (Typologie a chronologie). Jižní Morava 6, 1970, s. 86 - 92.
TÝŽ: Zapomínaná architektura. Sborník Okresního vlastivědného musea v Blansku 2, 1970, s. 3 - 8.
KVĚT, R.: Znamení na cestě. In: Staré stezky. Soubor rozšířených abstrakt z 2. pracovního setkání. Památkový ústav v Brně 25. 4. 1996, s. 27 - 30. Zde uvedena i další literatura.
MATUSZKOVÁ, J.: Soupis památkově chráněných kapliček v okrese Břeclav. REGIOM 94, 1995, s. 27 - 39.

STRATIL, V.: Proslulá Boží muka za Starou Břeclaví bude obnovena? Malovaný kraj 2, 1947, č. 7 až 8, s. 49 - 51. „Loni jsem dal ve funkci osvětového inspektora podnět k soupisu božích muk a křížů na Hodonsku pro musejní archiv. Zaslal jsem v té věci přípis všem místním osvětovým radám, ale akce zůstala bez ohlasu. V okresní osvětové radě, již to přísluší, se o takové věci nikdo nestará; vlastivědná sekce vůbec nebyla ustavena. Musejní spolek v Břeclaví, v něž jsme skládali naději aspoň pro oblast Břeclavská, nejeví žádnou patrnou činnost. Odkud tedy se má čekat pomoc v tomto oboru kulturního hospodářství?“